

- Onderzoek onder twintigers en dertigers - pagina 3
- Zegen-de-dierendag - pagina 6
- Dienen en delen in Kenia - pagina 8

Kerk in Zoetermeer

Uitgave van de Protestantse Gemeente Zoetermeer

nummer 8 | november | 1e jaargang 2017

DUURZAAMHEID

Hoe groen is je kerk?

INTERVIEW • In ons land is al veel aandacht voor het duurzaam inrichten van de economie en onze samenleving in het algemeen. Dagblad *Trouw* stelt elk jaar een Top 100 samen van mensen die een belangrijke rol spelen voor een duurzame toekomst. Doen kerken daar eigenlijk ook aan mee? Ja zeker! In onze stad heeft De Regenboog in Rokkeveen het bordje Groene Kerk aan de buitenmuur hangen. Frits von Meijenfeldt en Henk Bessembinders zijn er de 'trekkers' van.

'Het predicaat Groene Kerk is geen keurmerk waarbij je aan allerlei eisen moet voldoen', vertelt

Frits. 'Het is eigenlijk meer een serieus uitgesproken intentie: "Wij werken aan een Groene Kerk". Samen met Henk legt hij uit waar je dan aan kunt denken. 'De achterliggende gedachte is natuurlijk de zorg voor onze planeet. Vaak wordt dat in onze kringen aangeduid met 'goed rentmeesterschap'. Het idee is dat we de aarde te leen hebben gekregen en dat we die zo gaaf mogelijk aan onze kinderen en kleinkinderen moeten doorgeven.'

Zuinig met energie

Een greep uit de activiteitenlijst geeft een indruk waarover we in de praktijk praten als we de kerk

Henk Bessembinders en Frits von Meijenfeldt, trekkers van Groene Kerk De Regenboog.

Groen geloven

Foto: Leonie Vreeswijk-Feith (www.photosbyleonie.nl)

groen willen 'kleuren'. Zuinig met energie is een belangrijk onderwerp. Daar hoort bij: de zuinigste lampen gebruiken, zoals LED- en/of spaarlampen en zoeken naar mogelijkheden om zonnepanelen geplaatst te krijgen.

'Zo gaaf mogelijk aan onze kinderen en kleinkinderen doorgeven'

Opruimacties

Rondom het kerkgebouw gaat het om het goed onderhouden van het groen. Dat draagt bij aan een betere natuurlijke bodemdiversiteit. Met kinderen worden geregeld opruimacties van zwerfvuil rond de kerk gehouden. Ook staat het thema duurzaamheid regelmatig centraal in kerkdiensten en onderdelen van het programma van Vorming en Toerusting (zie www.pwgderegenboog.nl).

Ook aan de slag?

Kunnen andere kerken dit ook? Natuurlijk! Je kunt met dit initiatief zo aan de slag. Misschien handig om bij Henk en Frits advies te vragen over een goede aanpak. Daarnaast is aan te raden de website www.groenekerken.nl te raadplegen. Veel kerken, ook in Zoetermeer, zijn in feite in en rond de kerk al best goed bezig met verduurzaming. Misschien is het goed om daar gewoon een permanente groep kerkleden voor te vormen en ook aan de slag te gaan met de Groene Kerk!?

• Tekst en foto's: Fien Meiresonne

12 NOVEMBER

World Servants-avonturen in Nicaragua!

Bent u ook zo nieuwsgierig hoe wij het gehad hebben in Nicaragua? En wat er met uw bijdragen aan ons project is gebeurd? We kunnen alvast verklappen dat de gebouwde klaslokalen klaar zijn en dat we ontzettend mooie ontmoetingen hebben gehad. Kom zondag 12 november om

14.00 uur naar 't Centrum, Frans Halsstraat 1. Onder het genot van een kopje koffie of thee met iets lekkers delen we alles over ons project en onze ervaringen in beeld en geluid. Welkom!

• World Servants-groep Zoetermeer, onderdeel van De Pelgrim

VEGAN CHURCH

'Dieren zijn onze medeschepselen!'

INTERVIEW • Veganisme, een veganistische kerk – het is voor velen een vreemd terrein. Maar het speelt wel een belangrijke rol in het denken en doen rondom duurzaamheid en groen geloven. *Kerk in Zoetermeer* in gesprek met Sandra en Anja Hermanus-Schröder die met hun Vegan Church een thuis gevonden hebben in De Pelgrim.

Veganisme is voor Sandra geen hip dieet, om af te vallen of omdat het gezond zou zijn. 'Het is een manier van leven, onlosmakelijk verbonden met mijn geloof', zegt Sandra. Vier jaar geleden drong het tijdens een tv-programma opeens als een bliksemschicht tot haar door: 'Dieren zijn net als wij schepselen van God! Ik wil mijn medeschepselen niet meer eten, en ik weiger om nog langer industrieën te steunen die dieren degraderen tot ding.'

Een nieuwe wereld aan voedsel

'Help!', was Anja's eerste reactie op de veganistische ommekeer van haar partner. 'Mag ik voortaan alleen nog maar komkommer en sojabonen eten?' Daarom ging ze zich flink inlezen: veganisme en gezondheid, veeteelt en klimaat, en: kookboeken, kookboeken, kookboeken ... Anja geniet nog dagelijks van de kleurrijke wereld van plantaardige voeding, die zich voor haar ontvouwt.

Nadenken over Gods goede schepping, rentmeesterschap en het eten van vlees

Inspirator

Sandra's grote inspirator is Hans Bouma, die al in de jaren tachtig opkwam voor dierenrechten, bijvoorbeeld in zijn boek *Als het leven je lief is*, dat een pleidooi voert voor milieudefensie, de ethiek van Albert Schweitzer, de wijsheid van het sabbatsjaar, een leven zonder dierproeven, vegetarisme, de deugd van de schaarste, echt materialisme, zinvolle arbeid. Samen startten zij de werkgroep

Vegan Theologen, inmiddels: VC Theologen geheten die nadenken over Gods goede schepping, rentmeesterschap, gebruik van proefdieren of het eten van vlees.

Vegan én christen

Sandra en Anja verkeren als gelovig christen en veganist soms wat in een spagaat. 'Dat drong pas goed tot ons door toen we op een Vegan Festival milieufilosof Floris van de Berg inspirerend hoorden spreken over dierethiek en veganisme ... totdat hij aan het eind ongegeneerd van leer trok tegen kerk en christenen ...' 'Veganisten vinden het vreemd dat je nog christen bent. En christenen vinden het vreemd dat je veganist bent. Maar wij willen leven volgens een *vegan* levensstijl én wij zijn ook gelovige christenen.'

4 NOVEMBER

Inspiratiedag Medeschepselijkheid

De Vegan Church Theologen organiseren op zaterdag 4 november een Inspiratiedag Medeschepselijkheid in De Pelgrim. Thema: 'Wat voor christen wil je zijn?' Met als hoofdspreker dichterdomeinee-publicist Hans Bouma en een breed aanbod aan workshops zoals 'Honger de wereld uit. Eenvoudiger dan je zou denken!', 'Een Christo-kosmocentrische liturgie' en een kookworkshop 'Heerlijke hapjes'.

Foto: Leonie Vreeswijk-Feith

Schepper en schepsel

Vegan Church is er voor christenen die net als Sandra en Anja zich bezighouden met vragen als: In welke relatie sta ik tot mijn Schepper en mijn medeschepselen: kosmos, aarde, flora en fauna? Hoe kan ik dit concreet handen en voeten geven in mijn dagelijks leven? Daarom houden Sandra en Anja maandelijks bij hen thuis de 'Vier-het-leven vieringen' en geven zij workshops 'Plantaardige koken en geloofsgesprek'.

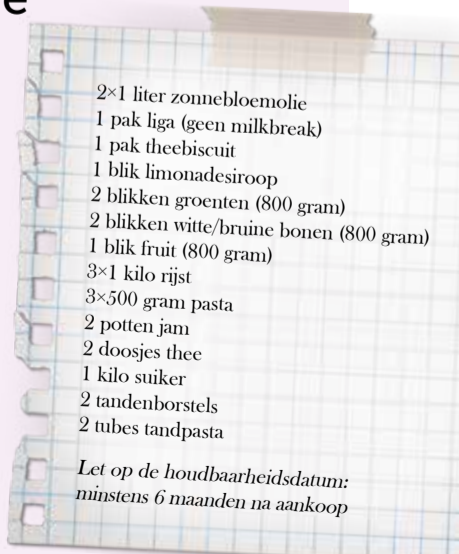
• Mieke Brak

3 NOVEMBER

Dorcas Voedselactie

De nood in Oost-Europa is hoog, hulp is harder nodig dan ooit. Het is weer tijd voor de jaarlijkse actie van hulporganisatie Dorcas. De mensen in Oekraïne, Moldavië, Albanië en Roemenië zijn geweldig dankbaar als ze een voedselpakket krijgen. Op zondag 29 oktober zijn er in de Oude Kerk, Morgensterkerk en Oosterkerk boodschappenlijstjes uitgedeeld. Voor iedereen die verder mee wil doen staat het lijstje afgedrukt. Inleveren kan op **vrijdag 3 november tussen 18.00 en 19.30 uur** in de Morgensterkerk. Kijk ook voor stichting Kom Over En Help (KOEH) uw kledingkast nog even na. Kleding die u niet meer draagt is heel welkom, ook schoenen en babykleding.

• Namens de diaconieën: Joke van der Kruk, OUDE KERK en Ynze Velzen, OOSTERKERK

13 NOVEMBER

Jodenhaat en vreemdelingen

In de Bijbel, met name in het Oude Testament, is vreemdelingenhaat een veelbesproken onderwerp. Maar in het Nieuwe Testament zien we dat er opeens ook negatief over 'de joden' wordt gesproken. Wat is er aan de hand en hoe belandt zoiets in de kinderbijbels van nu? Wat is er gebeurd in de afgelopen eeuwen en wat kunnen we ermee? Op uitnodiging van de werkgroep Kerk & Israël verzorgt emeritus predikant Piet van Midden uit Bergambacht hier een lezing over.

13 november, 20.00-22.00 uur
Chagallruimte Ichthuskerk
Informatie: Koos en Kobi Hendriks
E kooskobi@ziggo.nl

VAN DE REDACTIE

Appelbloesem in november

Het regent en ik kijk naar buiten. De wind zwiept ons appelboompje heen en weer. Drie wit-roze wolkjes lichten op aan de takken, drie veelbelovende toefjes, voorboden van nieuwe vruchten. Bloesem? Appelbloesem in november? In dit nummer van *Kerk in Zoetermeer* zijn een aantal bijdragen gewijd aan 'groen geloven'. Zorg en aandacht voor de schepping en de schepsels om ons heen, dat zich vertaalt in duurzaam denken en doen. Bewuster omgaan met het milieu, met grondstoffen, je inzetten voor een betere voedselverdeling. Het leidt tot soms heel persoonlijke keuzes zoals het niet eten van vlees of alleen fair trade-producten. Zorg en aandacht voor een schepping, ons toevertrouwd door God de Schepper, die in het begin zag dat alles wat Hij gemaakt had 'zeer goed' was. We dragen Zijn vingerafdruk, dat scheidt verantwoordelijkheid in de zo zichtbare en tastbare verstoring van de wereld waarin we wonen. November beweegt zich van Dankdag naar Eeuwigheidszondag, het is een maand om God te danken en overleden dierbaren te gedenken. Een maand die eindigt met een verwachtingsvolle blik naar een nieuwe toekomst, met een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waar we elkaar weer zullen ontmoeten en God Zelf tussen ons in komt wonen.

• Marieke van der Giessen-van Velzen
HOOFD/INDREDACTEUR

IMPRESSIE

Herdenkingsmonument omgekomen vluchtelingen

Met de Walk for Peace op zaterdag 23 september sloot het ILOZ (InterLevensbeschouwend Overleg Zoetermeer) aan op het thema 'Kracht van verbeelding' van de Vredesweek 2017. De bijna honderd deelnemers van zeer verschillende levensbeschouwing en afkomst deelden tijdens het lopen hun verhalen en stonden tijdens het herdenkingsmoment met elkaar stil bij op zee omgekomen vluchtelingen.

Ik was er bij en ik was diep onder de indruk van de mooie muziek van Kunst en Vriendschap, de stemmige 'Last post' en de twee minuten stilte, maar vooral van de onthulling van het herdenkingsmonument, gemaakt door een Syrische vluchteling: een kapotgebombardeerde stad eindigend in een zee met hulpeloze handen. (foto links, midden). Bij deze verbeelding van mensen, die zijn omgekomen tijdens hun vlucht naar vrede mocht ik als lid van de Protestantse Gemeente Zoetermeer, samen met de voorzitter van de Anwar-E-Ashrafia Moskee en vertegenwoordigers van de Syrische gemeenschap, een

krans leggen. Hierna konden alle deelnemers bloemen en versleten schoenen bij het monument neerleggen. De tocht eindigde met een bijeenkomst belegd door de Syrische gemeenschap. Na filmbeelden van het prachtige Syrië van vóór de oorlog, verhalen van vluchtelingen en beelden van de afschuwelijke vernietigingen door zowel Assad als ISIS, praatten we met elkaar door over een hoopvolle toekomst tijdens een buffet met heerlijke Syrische hapjes. Voor het monument wordt in overleg met de Gemeente Zoetermeer nog een definitieve plaats gezocht.

• Tekst en foto's: Els Alebregtse, LID VAN ILOZ

UMOJA

Christenen samen voor hun wijk

'Umoja' komt uit het Swahili en is ontstaan in Afrika. Met dit concept gaan lokale kerken vanuit geloven in de kracht van de Bijbel en het gebed, de strijd tegen armoede en onrecht aan. Ook in Nederland zijn verschillende kerken hiermee aan de slag gegaan.

In Zoetermeer is vorig jaar de Umoja-groep 'Hart voor Meerzicht' gestart. Daarin buigen christenen uit heel verschillende kerken zich samen over die vragen. Vanuit de Bijbel, in gebed, en open naar de wijk. Om oog te krijgen voor wat er speelt en mogelijkheden aan te grijpen waar het kan.

'Het gaat om het oefenen van een andere houding'

Elkaar weten te vinden

Maatschappelijke organisaties als Piëzo en Leger des Heils zijn uitgenodigd om te vertellen over wat zij tegenkomen in de wijk. Samen is gesproken over de mogelijkheden om ook als kerkgemeenschappen van betekenis te zijn. Umoja-Meerzicht heeft onder andere een Kerst-engelproject georganiseerd. Christenen in de wijk hebben vorig jaar in de Adventsperiode extra aandacht besteed aan (buitenkerkelijke) mensen in de wijk die daar grote behoefte

aan hadden. Ook is contact gelegd met een groep Eritrese vluchtelingen in de wijk. Dat heeft geleid tot een paar mooie uitwisselingsmaaltijden en een beter onderling begrip – elkaar weten te vinden. Ook dit seizoen gaat het Umoja-project verder. Of beter gezegd: Umoja-proces, want het gaat om het oefenen van een andere houding. Het gaat om het verdiepen van je christelijke identiteit en een open houding naar je naaste in de wijk. Er is altijd plaats voor nieuwe deelnemers en nieuwe Umoja-groepen.

Aanrader

Umoja is een prachtig concept, een aanrader voor alle andere Zoetermeerse wijken. Vanuit Meerzicht kunnen we er meer over vertellen en Umoja Nederland helpt bij het opzetten en begeleiden van nieuwe projecten.

• Flip Bakker, UMOJA-MEERZICHT

E hartvoormeerzicht@gmail.com
W www.umojanederland.nl

18 NOVEMBER

Winterfair Oude Kerk

Op zaterdag 18 november is er van 10.30 tot 16.00 uur de Winterfair van de Oude Kerk. De opbrengst is bestemd voor de restauratie van de toren, waaraan de werkzaamheden succesvol geklaard zijn, maar het financiële gat nog niet helemaal gedicht. Natuurlijk is er een koffiehoek met allerlei lekkers, er zijn verlotingen, er is strooigoed te koop en ook het speciaal samengestelde Receptenboekje Oude Kerk zal te verkrijgen zijn. Tassen, muismatten en mokken met torenafbeelding worden aangeboden en u kunt de hand leggen op de laatste oude leien en spijkers uit de toren.

Joke Roelevink en Janni Janssen
E toren@oudekerkgemeente.nl
W www.oudekerkgemeente.nl

22 NOVEMBER

Wycliff Bijbelvertalers

Paulus Jan Kieviet van Wycliff Bijbelvertalers uit Driebergen komt een interactieve presentatie over bijbelvertaalprojecten geven bij de Groene senioren. Hij heeft in Oceanië gewoond en gewerkt en zal ook vertellen over het leven daar op verschillende eilanden. Welkom, ook voor de maaltijd!

22 november, 14.30-20.00 uur,
Oosterkerk; € 3 of € 15 met maaltijd
Nico Geleijnse T 361 94 08 / 06-114
948 90 E nico.geleijnse@gmail.com

OPROEP

Interesse in Italië? Doe mee!

Sinds 2016 verzorgt een kleine groep gemeenteleden in Zoetermeer een website die informatie over en uit de protestantse wereld in Italië doorgeeft aan Nederland: www.pci.nl – 'protestantse christenen in Italië'. We zoeken versterking van de redactie. Hebt u affiniteit met het protestantse leven en beleeft u er plezier aan om iets met en voor Italië te doen? Bent u vertrouwd met het Content Management System voor internet? We vergaderen heel weinig.

Informatie bij Jan Koole, emeritus predikant E koole.jan@gmail.com

'Preek van de Leek' in Den Haag

In november is er weer op vier zondagmiddagen van 17.00-18.00 uur de 'Preek van de Leek' te beluisteren in de Kloosterkerk, Lange Voorhout 4 in Den Haag.
5 nov Pia Dijkstra, kamerlid
12 nov Rob de Wijk, deskundige Veiligheidsvraagstukken
19 nov Franca Treur, schrijfster
26 nov Marco Kroon, militair

W www.preekvandeleekdenhaag.nl

AANRADERS

Op orde!

Consuminderen, ontspullen en minimaliseren met Gera van den Berg, moeder van vijf kinderen, waarbij ORDE staat voor: Opgeruimd – Regelmaat – Duurzaam en Doen – Eenvoud. € 14,99
W www.minimalismeineengezin.nl

Voetafdruk

Wat is jouw ecologische voetafdruk? Doe de test op www.duurzaamheidinactie.nl/quickscan

Duurzaam denken en doen

Een themadienst, Scheppingszondag, Bid- of Dankdag kan een aanknopingspunt zijn om duurzaamheid onder de aandacht te brengen. Op www.groenekerken.nl zijn onder meer gebeden en overdenkingen te vinden, gemaakt door Kerk in Actie en Tear, en ook namen van inspirerende sprekers of ervaren mensen uit andere kerken. Zie ook: www.scheppingvieren.nl www.groengeloven.com www.michazondag.nl

Bakken met de Bijbel

Scheppingskoekjes en andere recepten bij twintig bijbelverhalen, zoals 'fruitijsjes met verschillende lagen' die laten zien dat je je goed aan Gods regels moet houden of 'broodwraps met tonijn' bij het verhaal van Jezus die de mensen brood en vis geeft. Om voor te lezen of te vertellen, met vragen om over door te praten tijdens het kokkerellen. Voor gezinnen, opa's en oma's en kinder(kook)clubs.

Adventskalender

'Kwetsbaar als een kind', met teksten en afbeeldingen die als kaart verstuurd kunnen worden. Een mooi cadeau voor uzelf en anderen.
€ 6,99 W webwinkel.pkn.nl

Advertenties

Met betrokkenheid en respect wordt alles tot in detail geregeld

UITVAARTVERZORGING
Hoekeindseweg 61
Bleiswijk
www.teeuwuitvaartverzorging.nl

Dag en nacht bereikbaar

079 - 342 60 70

Aafio Ritueelbegeleiding

is uw persoonlijke coach voor ondersteuning, begeleiding en (inhoudelijke) vormgeving voor een waardige en sfeervolle uitvaart passend bij u en de overledene en behulpzaam bij de overgang naar de nieuwe situatie.

Neem vrijblijvend contact op via:
info@aafio.nl
(0)6 486 930 54

Tien geboden voor het milieu

Tijdens haar onderzoek naar plantenbiotechnologie werd Marjolein Tiemens geraakt door het wonder van de schepping, maar ook door de manier waarop deze door mensen wordt misbruikt. Via groengeloven.com wil zij mensen inspireren om andere keuzes te maken.

- 1. Gebruiken, niet misbruiken**
We mogen de aarde gebruiken voor ons dagelijks brood, maar niet misbruiken voor onze onbegrensde verlangens.
- 2. Weinig minder dan een God**
De mens is geschapen naar Gods beeld, maar we zijn God zelf niet! De mens is tegelijk onderdeel en hoeder van de schepping.
- 3. Eén voor allen en allen voor één**
Willen we de aarde doorgeven aan onze kinderen en aan wie na ons komen, dan moeten we onze ecologische voetafdruk verlagen.
- 4. Geen 'brave new world'**
Een deel van de milieuproblemen kunnen we oplossen met technologische vernieuwingen,

- maar allereerst zullen we onze levensstijl moeten veranderen.
- 5. Gaia is God niet**
Gaia (oermoeder Aarde) is niet heilig, maar heeft wel iets heiligs: 'Gij zijt in alles diep verscholen, in al wat leeft en zich ontvouwt' (Liedboek 275:4). Dat vraagt om respect voor alle schepselen en de schepping als geheel.
- 6. Vooruitgang tot welke prijs?**
We moeten welvaart en vooruitgang anders gaan definiëren dan als 'meer en meer'. Nu betalen we de prijs van 'welvaart' in de vorm van vervuiling, uitputting en klimaatverandering. Willen we zo doorgaan?
- 7. Stromen als een rivier**
'Laat gerechtigheid stromen als een rivier' (Amos 5:24):

Begin dit jaar sprak Marjolein Tiemens over dit onderwerp in *De Regenboog* en in *De Wijngaard*. Lees meer op www.groengeloven.com

• Mieke Brak

Tijd voor daden

'De grootste klapper is te maken door minder vlees te eten, de auto zoveel mogelijk te laten staan, isoleren en overstappen op duurzame energie: water, wind, zon, aardwarmte.'
Marjolein Tiemens

DOE MEE!

Onderzoek naar 'het gat van de kerk'

NOORD • Twintigers en dertigers verdwijnen makkelijk uit het zicht van de kerk. Tussen 2005 en 2015 verliet 33% van deze groep de Protestantse Kerk in Nederland. Dat waren 189.550 jonge mensen die de kerkdeur achter zich dichttrokken.

In veel kerken ontbreekt deze leeftijdsgroep nagenoeg. Tenminste: op het eerste gezicht. Ze zijn er (nog?) wel, maar we weten ze maar moeilijk te bereiken. Deze problematiek is het 'gat van de kerk' gaan heten. In Zoetermeer is dat niet anders. De kerkenraad van de Protestantse Wijkgemeente Zoetermeer-Noord onderkent dit probleem al langer en is dan ook blij dat student Bestuurskunde Sharon van Veen aanbod onderzoek te willen doen naar deze leeftijdsgroep.

Enquête online

De start van dat onderzoek bestaat uit een enquête. Een inventarisatie om te horen hoe jullie, twintigers en dertigers, in onze kerk staan. Wat je van de kerk verwacht en

wat niet. We hopen dus dat jullie in groten getale de moeite nemen de enquête in te vullen! De enquête is vanaf 1 november te vinden via www.pwzn.nl. Alle twintigers en dertigers worden van harte uitgenodigd de enquête in te vullen: niet alleen uit ons eigen ledenbestand, maar ook uit andere (wijk)gemeenten, schroom niet! De enquête blijft tot 30 november online. De resultaten zullen de aanzet vormen tot (nieuw) beleid. Ook zullen er diepte-interviews met een aantal van jullie gehouden worden. Als je daaraan mee wilt doen, geef dat dan aan (met je contactgegevens) bij de opmerkingen in de enquête.

1 t/m 30 november W www.pwzn.nl

— Advertentie —

ZEKER VAN VAKWERK ZEKER VAN DORP

Van Dorp uw technisch dienstverlener

Van Dorp is specialist in technisch beheer van bestaand vastgoed. Wij nemen u het hele proces uit handen en denken met u mee hoe u uw pand optimaal kunt inzetten en verduurzamen.

Als familiebedrijf hebben wij betrokken medewerkers met passie voor techniek. Met hun vakkenis en persoonlijke aandacht realiseert Van Dorp duurzame oplossingen. U bent zeker van een gezonde leef- en werkomgeving. Door onze landelijke dekking en regionale aanwezigheid zijn wij altijd dichtbij. Neem contact met ons op via (079) 368 76 87 voor vrijblijvend advies.

vandorp.eu

KIJK

PERSPECTIEF

Dankgebed in het najaar

De dagen worden korter, want het donker groeit. Gaat het ten einde of komt er een nieuw begin? Zie je de vallende bladeren of de nieuwe knoppen? Kijk je angstig over je schouder of in dankbaarheid terug?

Laat nu, in het na-jaar, ons Berecha klinken, ons loflied voor die Ene met een onuitsprekelijke naam, die schiep, herschiep, redde en nabij was, er was, er is en er zal zijn.

Laat elke dag een dank-dag zijn, in woord, gedachte en gebaar.

Tussen de mensen staat een mens, zo alleen en kwetsbaar, de wereld is zo verschrikkelijk groot, verdrinkend ... Een stem golft over mensenhooften heen, raakt aan, vervult een hart, met warmte, liefde en zegen.

Laat elke dag een dank-dag zijn, in woord, gedachte en gebaar.

Laten wij prijzen en loven, zingend of in stilte, alleen of samen.

Laat elke dag een dank-dag zijn, in woord, gedachte en gebaar.

Tussen de takken ligt het plastic, zo blauw als de hemel zelve. achteloos weggeworpen in de schepping, wachtend ... Een hand reikt tussen de dorens, omarmt het vuil en trekt het weg, weg van de zaden, de bessen.

In het na-jaar mag ons Berecha klinken, ons loflied voor die Ene met een onuitsprekelijke naam: die schiep, herschiep, redde en nabij was, er was, er is en er zal zijn.

Geprezen zij Gods Heilige Naam, de schepping, wonder van Gods hand, mensen, geschapen naar Gods beeld, toekomst, beeld van Gods verlangen. Geprezen zij God!

• Tekst en foto: ds. Carina Kapteyn
PREDIKANT WIJKGEMEENTE DE OASE

— Advertentie —

MONDIAL MOUVERS Verhuisbedrijf Henneken

Professionele verhuizers van huis uit.

- Particuliere verhuizingen • Kantoor- en bedrijfsverhuizingen
- Nationale- en internationale verhuizingen • Verhuisswinkel
- Verwarmde en beveiligde inboedel-/archiefofslag

Goudstraat 51
2718 RD Zoetermeer
Telefoon: +31 (0)79-361 13 68
E-mail: info@henneken.nl
Internet: www.henneken.nl

KERKDIENTEN november 2017

Bezoek voor actuele informatie over kerkdiensten en activiteiten de websites van de wijkgemeenten en ook onze website www.kerkinzoetermeer.nl!

Gemeente	Zondag 5 november	Zondag 12 november	Zondag 19 november	Zondag 26 november
 WIJKGEMEENTE OUDE KERK Oude Kerk • Dorpsstraat 59 2712 AD • T (079) 316 39 09 W www.oudekerkgemeente.nl	10.00 uur Ds. A.A. van den Berg Puttershoek	10.00 uur Ds. C.H. Wesdorp	10.00 uur Ds. C.H. Wesdorp	10.00 uur Ds. C.H. Wesdorp
 WIJKGEMEENTE PELGRIMSKERK Pelgrimskerk • 1e Stationsstraat 86 2712 HK • T (079) 316 36 00 W www.pelgrimskerkzoetermeer.nl	10.00 uur Ds. J. van den Akker	10.00 uur Mw. drs. S.C.B. Hermanus-Schröder	10.00 uur Ds. D.A.J. Sonneveld <i>Maaltijd van de Heer</i>	10.00 uur Mw. M. Schipper-Boven
 WIJKGEMEENTE OASE De Oase • Kerkenbos 8, 2715 RP T (079) 351 67 28 W www.oase-meerzicht.nl	10.00 uur Mw. ds. M.C. Kapteyn <i>Maaltijd van de Heer</i>	10.00 uur Mw. ds. M.C. Kapteyn <i>Kerk-Schooldienst</i>	10.00 uur Ds. W.L. Pera Leersum	10.00 uur Mw. ds. M.C. Kapteyn
 WIJKGEMEENTE ROKKEVEEN De Regenboog • Nathaliengang 263 2719 CR • T (079) 362 87 03 W www.pwgderegenboog.nl	10.00 uur Ds. A. van Buuren Amsterdam	10.00 uur Ds. J. van Walsum, Alblasserdam 17.00 uur Ds. D.A.J. Sonneveld en mw. M. Schipper-Boven <i>Kapelviering met Maaltijd van de Heer</i>	10.00 uur Mw. ds. M.C. Kapteyn <i>Jeugdendienst</i>	10.00 uur Ds. D.A.J. Sonneveld
 WIJKGEMEENTE OOSTERKERK Oosterkerk • Oosterheemplein 320 2721 ND • T (079) 342 50 90 W www.oosterkerkzm.nl	09.30 uur Ds. E. van den Ham <i>Heilige Doop</i> 16.30 uur Ds. M.A. van den Berg Zoetermeer	09.30 uur Ds. G.M. Bijkerk, Moordrecht 16.30 uur Ds. J.A. van den Berg, IZB, <i>Hart4U-dienst</i> 19.00 uur Ds. W.J. Dekker, Amersfoort	09.30 uur Ds. C. van Duijn Delft 16.30 uur Dr. M.J. Paul, Ede	09.30 uur Ds. E. van den Ham 16.30 uur Ds. D. van Vreeswijk Zevenhuizen
 WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-NOORD Ichthuskerk • Parkdreef 258 2724 EZ • T (079) 341 36 20 W www.pwzn.nl	10.00 uur Ds. N. de Lange <i>Heilige Doop</i> 19.30 uur <i>Meditatieve viering</i>	10.00 uur Ds. N. de Lange, <i>Kerk-Schooldienst</i> 12.00 uur Ds. J. van den Akker, <i>Chagall-viering</i> 19.30 uur <i>Vrouwenviering</i>	10.00 uur Ds. R.L. Algera <i>Maaltijd van de Heer</i> 19.30 uur <i>Meditatieve viering</i>	10.00 uur Ds. N. de Lange, Ds. J. van den Akker en Ds. R.L. Algera 19.30 uur <i>Meditatieve viering</i>
 ADVENTSKERKGEMEENTE Adventskerk • Julianalaan 3 2712 CB • T (079) 316 61 76 W www.vcgz.nl • E secretaris@vcgz.nl		10.30 uur Ds. K.H. van Klaveren Den Haag		10.30 uur Ds. K.J. Holtzapffel Rotterdam

CONTACT

HERVORMDE WIJKGEMEENTE OUDE KERK
Wijkgebouw Dorpsstraat 57
Predikant ds. C.H. Wesdorp
Annaplaats 2, 2713 AL • T (079) 316 34 54
E predikant@oudekerkgemeente.nl • **Vrije dag** di
Pastoraal contactpersoon
Marja van den Boogaard • T 06 225 126 09
E boomma@xs4all.nl
Scriba Jan Peter Leenman, Pitrusvaart 10, 2724 VC
T (079) 331 74 22 • E scriba@oudekerkgemeente.nl
Kostersgroep Peter Teeuw • T (079) 342 19 48

GEREFORMEERDE WIJKGEMEENTE PELGRIMSKERK
Wijkgebouw 't Centrum • Frans Halsstraat 1
T (079) 316 36 00
Wijkpastor Marga Schipper-Boven
Blauw-roodlaan 25, 2718 JN
T (079) 361 34 03 • 06 475 942 69
E marga_boven@ziggo.nl
Werkdagen ma, di en do
Beheerder F. v.d. Beld
T (079) 316 74 70 • 06 106 740 94
Scriba Tom Westerhof
Charlotteplaats 6, 2713 BB • T (079) 316 93 79
E scribapelgrimskerk@pgzoetermeer.nl

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE DE OASE
Pastor ds. Carina Kapteyn
Jessicagang 46, 2719 CA
T (079) 347 85 33
E dsmkapteyn@gmail.com
Vrije dagen wo- en vr-middag
Scriba Els Alebregtse
Hildebrandhove 94, 2726 AZ • T (079) 323 72 39
E scribavandeoase@gmail.com
Coördinator kosters
Taco Slagter • T (079) 321 36 59
Zaalreservering Eefke van den Broek
T 06 21565723 • E beheerdervandeoase@gmail.com

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE ROKKEVEEN
Predikant ds. Dick Sonneveld
Parelgrijs 56, 2718 NV • T (079) 360 45 52
E predikant@pwgderegenboog.nl
Tel. spreekuur iedere ma, di, do en vr
van 8.45-9.15 uur; en op ma-avond
van 19.00-19.15 uur • **Vrije dag** wo
Kerkelijk werker Marga Schipper-Boven
Blauw-roodlaan 25, 2718 JN
T (079) 361 34 03 • 06 475 942 69
E kerkelijkwerker@pwgderegenboog.nl
Werkdagen ma, di en do
Scriba Jan Blankespoor • Machtildahof 10, 2719
AT • T (079) 321 21 64 • E scriba@pwgderegenboog.nl

HERVORMDE WIJKGEMEENTE OOSTERKERK
Predikant ds. E. van den Ham
Leerbroekstraat 36, 2729 HX
T (079) 316 00 58 • E ds@vandenham.mobi
Vrije dag wo
Scriba J.M. Verhulst • Plataanhout 72, 2719 KK
T (079) 342 50 90 • E scribawijk4@gmail.com
Kerkelijk werker Cocky van Dorp
Voorweg 220, 2716 NL • T 06 247 353 83
E cdvandorp@hotmail.com
Kostersgroep Fam. A.J. van Daalen
T (015) 369 87 67 • 06 534 184 55

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-NOORD
Predikant ds. Rein Algera
Lissenvaart 140, 2724 SP
T (079) 342 62 61 • E algeus@ziggo.nl
Werkdagen ma, di, wo-morgen en do
(pastoraat Buytenwegh en De Leyens)
Predikant ds. Jaap van den Akker
Velddreef 281, 2727 CH
T (079) 331 71 33 • E jvandenakker@casema.nl
Werkdagen ma, di, wo, vr (pastoraat
Noordhove en Oosterheem)
Predikant ds. Nico de Lange
Toscascoweg 23, 2726 JJ
T (079) 360 31 01 • E berichten@nicodelange.nl
Werkdagen ma, di, vr (pastoraat: Seghwaert)
Scriba Liesbeth de Kam • p/a Frans Halsstraat 3
2712 JS • T (079) 342 07 51 • E scriba@pwzn.nl

Perron 61 • Heicopstraat 61,
2729 BV • T (079) 593 78 08
Perron Centrum • Oosterheemplein 320, 2721 ND
Buurtpastor Arte Havenaar
T 06 409 607 68
E artehavenaar@perron-oosterheem.nl
W www.perron-oosterheem.nl

Halte 2717
Busken Huethove 63, 2717 HN
Buurtpastor Johan Roest
T (079) 319 02 97 • 06 235 049 48
E buurtpastor@halte2717.nl
W www.halte2717.nl

De Pelgrim • Frans Halsstraat 3
Pionier en pastor
Maarten Goossens
T 06 814 307 42
E maarten@depelgrimzoetermeer.nl
W www.depelgrimzoetermeer.nl

COLOFON

Kerk in Zoetermeer is een uitgave van de Protestantse Gemeente Zoetermeer. Het blad verschijnt tien keer per jaar.

nummer 8 – november – 1e jaargang 2017

Redactie Els Alebregtse, Tirza Benders, Jan Blankespoor, Mieke Brak, Aafke Halma, Jan Peter Leenman, Fien Meiresonne, Arie Vooijs, Joke Westerhof

Hoofd- en eindredactie
Marieke van der Giessen-van Velzen
E redactie@kerkinzoetermeer.nl

Ontwerp en vormgeving Jessica Monker

Druk Opmeer Drukkerij bv, Den Haag

Medewerkers aan dit nummer
Jan van der Linden (kerkdiensten), Jessica Monker (advertenties), Theo Poot (tekening)

Berichten en kopij De redactie is verantwoordelijk voor selectie en bewerking.

Op woensdag 29 november zal het decembernummer verschijnen. Kopij over 29 november t/m 3 januari graag insturen uiterlijk woensdag 8 november. Eventuele wijzigingen kunnen doorgegeven worden t/m 15 november.

Jaarplanning Aan te vragen via:
E redactie@kerkinzoetermeer.nl
W www.kerkinzoetermeer.nl

Abonnement Jaarlijks wordt een vrijwillige bijdrage van € 20,- gevraagd. Bijdragen en giften kunnen overgemaakt worden op rekeningnummer NL67 FVLB 0699768160 t.n.v. Protestantse Gemeente Zoetermeer o.v.v. 'Kerk in Zoetermeer'.

Bezorging Buytenwegh/De Leyens, Noordhove, Seghwaert, Oosterheem: Fam. J. van den Akker • T (079) 331 80 01
Rokkeveen:
Fam. C. van Velzen • T (079) 347 85 33

Meerzicht:
Dhr. P.J. Lemmers • T (079) 351 47 19
Dorp, Driemanspolder, Palenstein, Stadshart:
Mw. A. Maas • T (079) 316 63 73

Kerkelijk Bureau Dinsdag en vrijdag van 9.00-12.00 uur • Frans Halsstraat 3, 2712 JS Zoetermeer • T (079) 316 82 56
E kerkbureau@pgzoetermeer.nl
W www.pgzoetermeer.nl

Adverteren?
E advertenties@kerkinzoetermeer.nl

Abonnement of losse nummers?
E redactie@kerkinzoetermeer.nl
of T (079) 316 82 56

Bekijk ook de website met agenda en alle artikelen:
WWW.KERKINZOETERMEER.NL

OVERIGE DIENSTEN november 2017

Datum	Gebouw/locatie	Tijd	Voorganger
Zondag 5 november	Ziekenhuis 't Lange Land Toneellaan 1, 2725 NA	10.30 uur	Ds. M. Gilhuis
	De Oranjerie • Sumatra 11, 2721 GG	11.00 uur	<i>Perronmeeting</i>
Zondag 12 november	Perron 28 • Maasstroem 28, 2721 BB	10.00 uur	Mw. D.M. Rietveld-Hup, Ameide, <i>Dovenmeeting</i>
	Ziekenhuis 't Lange Land Toneellaan 1, 2725 NA	10.30 uur	Mw. M. Speckens-van Tuijl
	De Oranjerie • Sumatra 11, 2721 GG	11.00 uur	<i>Perronmeeting</i>
Zondag 19 november	Ziekenhuis 't Lange Land Toneellaan 1, 2725 NA	10.30 uur	Mw. P. Vossegat-de Bruin
	Vivaldi • Brechtzijde 45, 2725 NR	10.30 uur	Ds. J.R. Kubacki, Leiden
	De Oranjerie • Sumatra 11, 2721 GG	11.00 uur	<i>Perronmeeting</i>
Zondag 26 november	Ziekenhuis 't Lange Land Toneellaan 1, 2725 NA	10.30 uur	Mw. L. Hendriks-Vaessen
	De Oranjerie • Sumatra 11, 2721 GG	11.00 uur	<i>Perronmeeting</i>

EXTRA DIENSTEN

Woensdag 1 november 2017
in de Oosterkerk
Dankdag voor gewas en arbeid

Tijd	Voorganger
14.30 uur	Ds. E. van den Ham, <i>Kinderdienst</i>
19.30 uur	Ds. E. van den Ham

WEEKSLUITINGEN

Elke vrijdag in 't Huys De Morgenster
Nassaulaan 11, 2712 AT • T (079) 316 48 88

Datum	Tijd	Voorganger
3 nov	15.30 uur	Ds. C.H. Wesdorp
10 nov	15.30 uur	Ds. G. Oosterhuis
17 nov	15.30 uur	Ds. M.A. van den Berg
24 nov	15.30 uur	Ds. G.W.S. Mulder
1 dec	15.30 uur	Ds. N. de Reus <i>Gedachtenisdienst</i>

AAN HET WOORD

Jennifer van Werkhoven (30) is arabist met specialisatie Islam. Een actueel thema. Ze kreeg in het kader van haar studie gelegenheid stages te doen in Libanon en Marokko. In de Palestijnse gebieden op de westelijke Jordaanoever (Yanoun en Nablus) bracht ze in totaal zes maanden door in een project van Kerk in Actie, waar het draaide om solidariteit met de bevolking en steun bieden in het dagelijks leven.

In deze rubriek vraagt Fien Meiresonne steeds iemand zijn of haar kijk te geven op een bijbeltekst of bijbelgedeelte dat bemoedigt en inspiratie geeft.

Er is altijd hoop!

Tijdens haar verblijf in het Midden-Oosten kwam ze als het ware in fysiek contact met het Oude Testament. Ze zag (resten van) Baäl-tempels en at de linzensoep die we allemaal kennen van Jakob en Ezau. Jennifer hoort bij wijkgemeente De Oase in Meerzicht. Ook aan haar de vraag: wat motiveert je, wat geeft je inspiratie voor het leven van alledag? Jennifer vindt op een aantal plaatsen in de Bijbel mooie passages die voor haar een belangrijk richtsnoer voor het leven zijn. Geen dogma's, maar heel praktische uitspraken. Bijvoorbeeld het verhaal van Hagar, die gepest werd en daar wanhopig van werd. Toch kan Jennifer er een positieve kant aan ontdekken: hoe uitzichtloos situaties soms ook zijn, er blijft

altijd hoop. Ook kun je ervaren dat er bij problemen vaak hulp uit onverwachte hoek komt.

'De minste willen (en durven) zijn'

Ook bij Paulus vindt ze aanknopingspunten voor dagelijks gebruik. Heel principieel is Paulus die stelt dat Joden, Grieken en christenen gelijk zijn. Als de islam toen had bestaan, had die waarschijnlijk ook in dat rijtje gestaan. Ook de notie dat je 'de minste moet willen (en durven) zijn' is voor haar een belangrijk gegeven. Uit de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan haalt zij de plicht voor zorg voor het leven en voor de zwakkere. Mooi gezegd, toch?

Zie voor meer informatie ook de brochure *Gaandeweg*, de papieren editie en digitaal via www.kerkinzoetermeer.nl/agenda.php

OUDE KERK

► **Bijbelleeskring**

In november willen we het boek Genesis uitlezen en het boek Exodus begin december. Voor wie alsnog wil instappen is er alle gelegenheid erbij te komen. Wees welkom!

Wekelijks woensdag 19.15-20.00 uur, Wijkgebouw Dorpsstraat 57.

► **Leerhuis Leviticus**

Het boek Leviticus lijkt een droge en moeilijke beschrijving van allerlei offerwetten. Niets is echter minder waar. Iedere handeling heeft een boeiende betekenis. Leviticus wil laten zien, hoe God een relatie legt en de band onderhoudt met ons, mensen. Het thema van Leviticus is verzoening. Het grote thema van onze tijd is 'Duurzaamheid'. Uit dit bijbelboek leren wij een levenshouding, die duurzaam is voor de wereld waarin wij leven.

27 november, 20.00 uur
Wijkgebouw Dorpsstraat 57
inleider: ds. Kees Wesdorp

► **Op de koffie met de Bijbel**

Bijbelkring Dorp: 1 nov, kring DriePalen 8 nov om 10.00 uur; Bijbelstudiekring Romeinenbrief 9 nov om 20.00 uur. We hebben een stuk inleiding gehad, wij maken nu het echte begin met het lezen van Romeinen 1.

► **Kring Jonge Gemeenteleden**

Wij lezen de geschiedenis van de rechter Gideon, die het van het geloof moet hebben.

16 november; voor informatie: ds. Kees Wesdorp T 316 34 54
E predikant@oudekerkgemeente.nl

DE OASE

► **Speel-kerk-doe**

In november is er weer Speel-Kerk-Doe (Kliederkerk) voor alle kinderen en hun ouders of verzorgers. Dit keer een hele bijzondere middag! Marco Kamstra speelt 'Zappie is verliefd', een voorstelling over ontdekken. Ontdekken dat je een doel kunt bereiken en dat samenwerken heel belangrijk is. Over dit verhaal is ook een prachtig prentenboek gemaakt met tekeningen van Janneke Vooijs.

25 november, 15.30 uur inloop, 16.00-17.00 uur voorstelling, 17.45 uur lekker eten; toegang gratis!

► **Rondom de vlam**

In de periode van Advent zijn er op de woensdagavond korte liturgische vieringen rondom de vier kaarsen: Vrede, Vertrouwen, Liefde en Hoop. Lied 261 'Licht, verlaat ons niet' is ons houvast op weg naar Kerst.

29 november, 6, 13 en 20 december, 19.30-20.30 uur; ds. Carina Kapteyn

KUNSTENARES ELLEN VERMEULEN:

'Soms vrolijk, soms bedroefd ... het ontstaat zoals het ontstaat'

PORTRET • Voor de derde keer op rij maakte Ellen Vermeulen een kunstwerk voor de jaarlijkse herdenkingsbijeenkomst bij de Watertoren in Rokkeveen, dit jaar op 29 oktober. Werk van haar hangt in De Wijngaard en bij gelegenheid ook in De Regenboog. Samen met Hans van der Bilt gaf zij onlangs een workshop 'Schilderend mediteren' vanuit ontmoetings- en bezinningscentrum De Pelgrim. Wie is Ellen en wat beweegt haar?

'Levensweg en bron', kunstwerk herdenkingsbijeenkomst bij de Watertoren, herfst 2015

Rest- en zwerfafval

'Ik kom uit een creatieve familie. Lange tijd heb ik als verpleegkundige in de gehandicaptenzorg gewerkt, maar schilderen bleef een grote passie. Uiteindelijk ben ik alsnog naar de Kunstopleiding voor volwassenen in Utrecht gegaan. Sinds vijf jaar ben ik officieel beeldend kunstenaar en ik werk in mijn eigen atelier. In het begin maakte ik vooral schilderijen, abstract, maar ook religieuze kunst, zoals de Kruiswegstaties die in De Wijngaard hangen. Meer en meer heb ik mij toegelegd op het creëren van ruimtelijke kunst, zeg maar driedimensionale objecten. Daar gebruik ik voornamelijk restafval voor: plastic flessen, steigerdoek, knijpers, blik. Daarmee laat ik zien dat niets verloren hoeft te gaan. Recent werkte ik voor de Ge-

meente Zoetermeer aan vier kleurrijke jurken die gemaakt zijn van blik, plastic en ander zwerfafval. Het gebruik van kleuren is voor mij heel belangrijk. Zij zeggen iets over de gedachten van de mens, soms vrolijk, soms bedroefd. Mijn werk is niet voorbedacht, het ontstaat zoals het ontstaat. Vorig jaar had ik een expositie in het Stedelijk Museum.'

'Ruimtelijke kunst van restafval: niets hoeft verloren te gaan'

Herdenken bij de Watertoren

'Bij het thema van de herdenkingsbijeenkomst bij de Watertoren in de herfst, maak ik ter plekke een kunstwerk. Lang van tevoren denk ik na over het materiaal dat ik ervoor wil gebruiken.'

De eerste keer was het thema 'Bij de bron' (2015). Ik heb toen een kleurrijke levensweg gemaakt, vloeiend uit een grote schaal met water. Bij het thema 'Verbonden in herinnering' (2016) maakte ik een stelling van schilderijlijsten. Dit jaar was het thema 'De weg omhoog'. Daarvoor heb ik ladders van verschillend materiaal gebruikt. In de meditatie wordt het kunstwerk toegelicht en de mensen kunnen bloemen, kaarsjes of andere herinneringen aan hun overleden dierbaren in het kunstwerk plaatsen.'

Stichting Tuingezel

'Voor de kerk doe ik veel als vrijwilliger. Op hoogtijdagen verzorg ik de bloemschikking in De Wijngaard en ik werk mee aan workshops Bijbelverhalen uitbeelden. Vorig jaar deed ik voor het eerst mee aan 'Feest van de Geest'. Maar ik werk ook in opdracht. Ik ben aangesloten bij Terra Art Projects. Sinds een jaar werk ik voor de stichting Tuingezel, een dagopvang voor (maximaal acht) mensen met dementie die nog thuis wonen. In een huiselijke omgeving - Stadsboerderij Het Buitenbeest aan de Voorweg - organiseren we creatieve activiteiten met natuurlijke materialen. Je laat de mensen zinvolle dingen maken waartoe ze nog toe in staat zijn. En dat is nog heel veel! Het is heel leuk dat hun producten verkocht worden in ons standje bij De Bouwhof.'

• Jan Blankespoor

12 NOVEMBER

Kerk&schooldienst

DE OASE • Op de Prinses Amaliaschool gaat het deze maand over Jozef. Daar sluit de Kerk&schooldienst in De Oase op aan. In Jozefs dromen buigen zijn broers voor hem, in de werkelijkheid gooien ze hem in een put. Jozef wordt als slaaf verkocht naar Egypte, komt in de gevangenis terecht, wordt later onderkoning van Egypte. Jozef zelf ziet in alles wat er gebeurt niet alleen geluk of tegenslag; hij gelooft dat God ermee te maken heeft, dat God steeds bij hem is.

VROUWENVIERING

'Ruimte voor Licht'

Wanneer de dagen korter worden en de nachten langer, worden we bewuster van een natuurlijk verlangen naar Licht. Hoe ziet Licht er uit voor jou? Kun je je openen voor Licht? Deze vrouwenviering start in het donker om van daaruit samen te zoeken naar Licht in ons en om ons.

12 november 19.30 uur, Ichthuskerk
Carla, Gerda, Liselet en Jannie
T 06-37 55 73 55

25 NOVEMBER

Leren door doen

Bouwen aan een toekomstbestendige geloofsgemeenschap? Op vijf zaterdagen in 2018 werken teams stap voor stap aan een opbouwend proces in hun eigen geloofsgemeenschap, waarvoor ze gereedschap ontvangen, professionele ondersteuning op maat en support van elkaar. Interesse? Kennismakingsdag op 25 november in Woerden.

Aanmelden E info@met-andere-ogen.nl
W leren-waarderen.nl

Advertenties

Zoekt u iemand die uw administratie kan doen, maar kunt u deze niet in dienst nemen?

Hebt u iets te veel financiële administratie omhanden?

Vindt u uw administratie eigenlijk vervelend en tijdrovend werk?

Van der Kruk Consultancy
DÉ OPLOSSING VOOR UW ADMINISTRATIE

Ing. Nettie van der Kruk
T (06) 371 55 371
E contact@vanderkrukconsultancy.nl
I www.vanderkrukconsultancy.nl

Gebroeders Huurman
een vertrouwde naam voor al uw bouw wensen

Bouwbedrijf | Gebroeders
Huurman

100 jaar vakmanschap en deskundigheid in nieuwbouw, verbouw, onderhoud en renovatie.

www.gebrhuurman.nl

Kwaliteits Zekerheid Service Garantie

DE REGENBOOG

► **Kapelviering**

Een viering in de kring met een meditatief karakter, met ruimte voor persoonlijk gebed en geloofsbeleving en viering van de Maaltijd van de Heer wordt gevierd. De liederen, teksten en dia's dragen bij aan het thema 'je thuis voelen' van deze keer.

Zondag 12 november, 17.00 uur, De Regenboog; Marga Schipper

► **Close reading**

We lezen 1 Korintiërs 15:50ev. Een spannende avond met vragen als: 'Wat gebeurt er in de Schriften als het gaat over de opstanding van mensen?' 'Wat bedoelt Paulus en wat bedoelt Jezus?' Een 'geheim' dat groter is dan wij zelf zijn!

16 nov, 20.00 uur, De Regenboog

NOORD

► **Meditatieve vieringen**

In november vervolgen we de vieringen met het thema 'De innerlijke ruimte' naar het gelijknamige boek van Maria de Groot.

- 5 nov 'Het scriptorium': boeken wijzen ons een weg
  - 19 nov 'De kloostercel': opgetild worden door God
  - 26 nov 'De kloostertuin': bloeien voor Gods aangezicht
- Zondagavond 19.30 uur, Stilteruimte De Toewending, Ichthuskerk; Werkgroep Refect: Roeland van der Kruk T 352 20 81

► **Gaan voor God?**

Aan de hand van vragen over God vertellen vier predikanten iets over hun eigen zoektocht. Op de tweede avond stelt ds. Nico de Lange de vraag centraal of aan de liefde van God voorwaarden zijn verbonden.

6 november, 20.00-22.00 uur, Chagallruimte Ichthuskerk

► **Levenskruispunten**

Er gebeurt nogal wat in een mensenleven. Sommige ervaringen bepalen je leven, andere tekenen je voor het leven. Het geloof geeft je soms houvast. Het gebeurt ook dat het je radeloos maakt en je geen houvast kunt vinden. Helpt ons geloven, helpen bijbelverhalen, helpen wij elkaar op zulke kruispunten in ons leven? Over die vragen gaan zes bijzondere Chagallvieringen: elke tweede zondag van de maand, kleinschalig, experimenteel en met veel inbreng van de aanwezigen. Op 12 november is het thema: 'Volwassen worden. Over relationeel leven en leven met jezelf' en de voorganger is dan ds. Jaap van den Akker.

Zondag 12 november, 12.00-13.00 uur, Chagallruimte, Ichthuskerk

► **Mediteren in Advent**

Vier meditatieve inloopavonden over het thema 'Stilstaan, niet vluchten'. Donderdag 30 nov: 'de storm op het meer'. Volgende data: 7, 14, 21 dec. Meer op de website en in het volgende nummer van *Kerk in Zoetermeer*.

Taakgroep Gemeentepbouw
T 342 22 03 E aafke@aafio.nl

Christelijk Gastouderbureau Korelon heeft een enthousiaste gastouder beschikbaar in Zoeterwoude, die graag iets wil betekenen voor ouders en kinderen.

Annette Slot-Verboom, opvangconsulente Korelon
T 06-339 542 70 E aslot@korelon.nl

Zie voor actuele en uitgebreide informatie van deze activiteiten www.kerkinzoetermeer.nl, de brochure **Gaandeweg 2017-2018** en de link naar de digitale versie hiervan via www.kerkinzoetermeer.nl/agenda.php

GEBEDSMOMENTEN

- **De Pelgrim:** elke werkdag van 7.30-8.00 uur ochtendgebed
- **Oude Kerk:** elke maandag van 19.00-20.00 uur, Dorpsstraat 57
- **Oosterkerk:** woensdag 8 en 22 november van 19.00-19.55 uur

DE PELGRIM

Novemberprogramma De Pelgrim

Ruimte voor zingeving en spiritualiteit

2 november	20.00 uur	Vorbereiding Iona-reis 2018
4 november	11.00-17.30	Inspiratiedag Medeschepselijkheid
7 november	19.30-21.00	Stiltewandeling in de Balij
9 november	20.00 uur	Omgaan met verlies (1) – De Wijngaard
12 november	14.00 uur	World Servants: avonturen in Nicaragua
14 november	13.30 uur	Christelijke meditatie – Innerlijk gebed
15 november	20.00 uur	Cursus Innerlijke pelgrimage
21 november	19.45 uur	Meditatie en gebed
23 november	20.00 uur	Omgaan met verlies (2) – De Wijngaard
26 november	19.30 uur	Taizéviering – De Wijngaard
28 november	13.30 uur	Christelijke meditatie – Lectio Divina
1 december	17.30 uur	Workshop Plantaardig koken
7 december	20.00 uur	Omgaan met verlies (3) – De Wijngaard

▮ Pelgrimskerk, Eerste Stationsstraat 83 W www.depelgrimzoetermeer.nl

▮ Iona-voorbereidingsavond

Van 24 augustus tot 2 september 2018 zal er weer een groep afreizen naar The Community of Iona. Interesse in Keltische spiritualiteit en/of de reis naar Iona? Van harte uitgenodigd!

▮ 2 november, 20.30 uur

▮ Balijboswandeling in de avond

Onder begeleiding (opnieuw) nadenken over de vragen van je leven of om gewoon even letterlijk de natuur en het leven binnen te laten komen. Dat kan tijdens de maandelijkse 'stiltewandelingen met een spiritueel karakter' aan de hand van een

thema. De wandeling duurt ongeveer 1½ uur. Met nazit.

▮ 7 nov, 19.30 uur; start Balijhoeve

Kurkhout 100; € 5; T 06-814 307 42

E info@depelgrimzoetermeer.nl

Alvast de data in 2018: 11 jan

7 feb 1 mrt 18 apr 17 mei 6 juni

▮ Cursus Omgaan met verlies

De dood blijft een geheim en voor rouwen bestaat geen recept. Rouwen om een geliefde betekent hard werken. Inzicht in de weg die je als rouwende moet gaan, kan helpen. Daarom organiseren we ook dit jaar een cursus van drie avonden over 'Omgaan met verlies'.

9 en 23 nov, 7 dec, 20.00 uur

De Wijngaard; T 361 20 22

E hvdbilt@ziggo.nl of T 361 34 03

E kerkelijkwerker@pwgderegenboog.nl

▮ Innerlijke pelgrimage

Vanavond kijken we naar onze omvorming in schepping. Een proces waarin we ontdekken dat we uit Gods Hand komen. Met meditatieve oefeningen.

▮ 15 november, 20.00 uur

▮ Christelijke meditatie

Meditatie om tot verstillings, innerlijke rust en een houding van overgave te kunnen komen. Bijbelgedeelten, religieuze teksten, een object, muziek of afbeeldingen helpen daarbij.

▮ 14 en 28 nov, 12 dec, 13.30 uur

Marga Schipper T 361 34 03

E marga_boven@ziggo.nl

en Joke den Hertog T 331 58 55

E f2hijdenhert@hetnet.nl

▮ Workshop Plantaardig koken & geloofsgesprek

Samen een feestelijk biologisch viergangendiner klaarmaken én eten met ruimte en tijd voor ontmoeting en (geloofs)gesprek. Wees er snel bij, want met 15 mensen is de kookworkshop vol. Bij voldoende belangstelling gaan we door in 2018.

▮ 1 december, 17.30-21.00 uur;

't Centrum, Frans Halsstraat 1; € 25

W www.depelgrimzoetermeer.nl/

vegan-kookworkshop/

BIJZONDERE VIERING

Zegen-de-dierendag

Dierendag 4 oktober is de dag van Sint Franciscus die sprak met vogels en dieren: een dag die gevierd moet worden. Daarom organiseerde Vegan Church in de Pelgrimskerk een Zegen-de-dierendag.

De viering begon met een heerlijke maaltijd met soep en brood. Daarna heette Sandra Hermans-Schröder de aanwezigen welkom met het gedicht 'Voor de dieren bid ik U' van Hans Bouma.

'Vergeef ons, verander ons, zodat de dieren weer echt dier kunnen zijn en wij weer echt mens.'

Hans Bouma

In de viering was plaats voor zowel dank en vreugde om

Gods mooie schepping als voor verdriet en boosheid om de vele manieren waarop dieren door mensen worden misbruikt. Sandra verzorgde een korte inleiding over het scheppingsverhaal en het Hebreeuwse woord *nefesh*, ziel of unieke persoonlijkheid: dier en mens zijn ziel, zijn *nefesh*.

Een ontroerend moment was de zegening. Mensen konden met een foto van hun geliefde dier naar voren komen en een voorbede voor zichzelf en hun dier vragen. Tijdens de viering

zorgde singer-songwriter Amado voor mooie luisterliedjes, zoals bijvoorbeeld 'Dromenland over Huis van de dwazen'. Het was een bijzondere viering. Sommige bezoekers kwamen van ver weg. Mooi was dat er ook mensen waren die al jaren van de kerk vervreemd zijn en nu toch naar voren kwamen om zich te laten zegenen.

• Mieke Brak

INLOOPHUIS DE REGENBOOG

Elke vrijdag van 10.00-13.00 uur

Middagpauzedienst (MPD) van 12.00-12.30 uur

Elke vierde vrijdag maaltijd om 12.00 uur

datum	voorganger	muzikale begeleiding	bijzonderheden
3 november	Marga Schipper	Paul Pettinga	
10 november	Hans van der Bilt	Hans Raaphorst	
17 november	Wil Bettenhaussen	Aad Baak	opgeven maaltijd maaltijd
24 november			
1 december	Dicky Adams	Jacques van Oosterom	

▮ Wil Bettenhaussen-Baak T (079) 361 33 65

INLOOPHUIS OUDE KERK

Elke dinsdag van 10.00-12.00 uur is Wijkgebouw Dorpsstraat 57 open voor een praatje, kop koffie of thee, tijdschrift of spelletje, of om er gewoon even 'te zijn'.

OPEN KERK OOSTERKERK

Elke dinsdagmiddag van 13.00-16.00 uur inloop- en stiltecentrum in de ontmoetingsruimte van Oosterheemplein 320.

INLOOPACTIVITEITEN OPEN ICHTHUS

Ichthuskerk, Parkdreef 258 W www.openichthus.nl

▮ Inloopmiddag 28 november:

van 14.00 uur-16.00 uur in de Chagallruimte van de Ichthuskerk. Zie de website voor het programma.

▮ Jeanette van der Bol Bakker

T 06-12 52 00 61

E jeanettevanderbolbakker@ziggo.nl

▮ Inloopochtend: elke woensdag

van 10.00-12.00 uur, koffie, thee en toegang gratis.

▮ Jacqueline Gravesteyn

T 06-17 07 61 84

E welkom@openichthus.nl

▮ Lunch op 29 november:

aansluitend aan de woensdagmorgen-inloop van 12.15-13.00 uur soep en een broodje. Wie wil kan aanschuiven, elke laatste woensdag van de maand.

▮ Vrijwillige startbijdrage: € 1.

Van harte welkom!

▮ **KerkCafé Plus:** iedere donderdagavond gaan de deuren open om 19.30 uur en de eerste consumptie is gratis.

▮ Joop Geuze T 06-40 01 06 71

E kerkcafeplus@openichthus.nl

HALTE 2717

▮ Schrijfcafé

Elke eerste woensdag van de maand in Bus 63 van 10.00-12.00 uur. Met koffie en thee en soep of salade tot besluit. Korte schrijfpdrachten aan de keukentafel: 'elkaar lezend en schrijvend nabij zijn'. Kosten: € 5. Zin om mee te schrijven? Welkom (weer) op 6 december! Neem schrift en pen mee.

▮ T 06-37 55 73 55

E jannievandmaldegem@ziggo.nl

▮ Interreligieus geloofsgesprek

Onderling begrip bevorderen door elkaar te ontmoeten en te spreken. Iedere geïnteresseerde is van harte welkom. Thema: 'Gelovigen en ongelovigen: beloning en straf in Koran en Bijbel'.

▮ 29 november, 20.00-22.00 uur,

Busken Huethove 63; ds. Rein

Algera T (079) 342 62 61

E algeus@ziggo.nl

Een 'nieuwe pelgrim'

In de Pelgrimskerk verblijft sinds kort – hoog en droog – een nieuwe pelgrim. Het is Jacobus, beschermheilige van pelgrims en alle mensen onderweg.

De bekende pelgrimswegen naar Santiago de Compostella zijn al eeuwen lang met zijn naam verbonden. Twee vrienden kochten het beeld ooit aan het einde van hun pelgrimstocht. Zij vroegen Walther Burgering van de Nicolaasparochie om

het na hun overlijden een passende bestemming te geven. Toen Walther dit voorjaar hoorde van de pioniersplek De Pelgrim en hun programma met onder andere pelgrimages was de bestemming duidelijk.

Op 19 september overhandigde Walther het beeld van Jacobus na de maandelijkse viering van meditatie en gebed aan pionier Maarten Goossensen.

• Joke Westerhof, TEAM DE PELGRIM

Advertenties

ichthus boekhandel
bijbels boeken muziek

Dorpsstraat 74 / 2712 AM Zoetermeer / 079-3162081

WWW.ICHTHUSBOEKHANDEL.NL

bloemsierkunst flora project

Middelwaard 46
2716 CW Zoetermeer
Tel. 079 351 34 33
www.floraproject.nl

*Goed geschikt
Eigentijds bloemwerk
Verzorgd rouwwerk*

Van Dongen UitvaartZorg & Van Dongen UitvaartCentrum

Wij zijn een kleinschalige onderneming en bieden persoonlijke zorg en aandacht

Bredewater 20A - 2715 CA Zoetermeer
079 - 343 43 03 - WWW.VDUZ.NL
24 uur per dag bereikbaar
ongeacht waar u verzekerd bent

Verlaan makelaardij

gaat tot het uiterste!

a Dorpsstraat 175
2712 AJ Zoetermeer
t 079 362 05 55
e info@verlaanmakelaardij.nl
i www.verlaanmakelaardij.nl

Ook adverteren in *Kerk in Zoetermeer?*
advertenties@kerkinzoetermeer.nl

ONDER WOORDEN

Credo voor de Aarde

Ik geloof in de heiligheid van de aarde, de heelheid van de schepping, en de waardigheid van alle schepselen.

Ik geloof in een genadige God, die de mensheid, man en vrouw, schiep naar zijn beeld en hen de mogelijkheid en de verantwoordelijkheid gaf de aarde te onderhouden.

Ik geloof dat wij, mensen, gefaald hebben voor God en voor onszelf. Wij hebben de aarde overheerst in naam van hebzucht en 'ontwikkeling', mensen en schepselen hebben wij gekleineerd, bossen verwoest, lucht, rivieren en zee verontreinigd en de toekomst van onze kinderen op het spel gezet.

Ik geloof dat we onszelf vernietigen als we de aarde verwoesten. Wij moeten zuinig zijn op de aarde en haar beschermen, niet alleen voor ons eigen overleven maar vanwege de zaak van Moeder Aarde.

Ik geloof dat wij ons omgaan met de schepping, onze waarden en onze leefstijl moeten veranderen. Daarom: toon berouw, vast en bid, consuminder, verspil niets, werk aan gerechtigheid en vrede. [...]

Ik verbind mij er daarom toe om samen met alle betrokken mensen overal ter wereld zorg te dragen voor Moeder Aarde, vrede en gerechtigheid te bevorderen, te kiezen voor het leven en dat te vieren.

In deze dingen geloof ik. Amen.

Tekst: Elisabeth S. Tapia, United Methodist Church, Filipijnen

IMPRESSIE

Op zoek naar Judas

Na een jaar hard studeren en repeteren onder de bezielende leiding van regisseur Margot van der Poel presenteerde een enthousiaste groep spelers, zangers en musici begin oktober hun musical in het Stadstheater. Samen met hen ging het publiek op zoek naar Judas, die altijd –

ook in de Bijbel – negatief wordt neergezet. De musical liet een veelzijdiger beeld zien van deze leerling van Jezus, 'wetend dat de grens van goed en kwaad in ieder mens soms plotseling kan breken'.

• Joke Westerhof
Foto's: Maarten Pronk

Advertorial

Herdenkingsconcert

Voor veel mensen is het einde van het jaar, wanneer dagen korter en nachten langer worden, een moeilijke periode. Verdriet en gemis zijn voelbaarder dan ooit. Lichtjesdagen, allerheiligen, allerzielen, de laatste zondag van het kerkelijk jaar: op veel plaatsen worden mensen op verschillende manieren herdacht.

Op woensdag 15 november om 20.00 uur is er een herdenkingsavond met in-memoriam-concert in Het Baken, Anthony van Dijkklaan 1, Bergschenhoek.

Een avond met muziek, zang en een enkel gesproken woord waarmee we stilstaan bij overleden geliefden, bij hen die u zo mist. Geen sombere avond, maar een avond met voor iedereen herkenbare muziek en zang, waar u door getroost en bemoedigd zult worden.

Medewerkenden
Jos Mans – zang
Hugo van der Meij – piano
Ruben van der Kleij – trompet
Arjan Breukhoven – orgel
The Martin Mans Formation o.l.v. Martin Mans
Mevr. ds. Gerie Stougie

Iedereen is van harte welkom. De entree is gratis evenals koffie en thee. Er zullen bussen staan voor een goed doel. Vanaf 19.30 uur is de zaal open.

De avond wordt georganiseerd door Teeuw Uitvaartverzorging.
T (010) 5216016 E info@teeuwuitvaartverzorging.nl

AGENDA

Alle culturele activiteiten met verwijzingen staan ook op www.kerkinzoetermeer.nl

Stichting Concerten
Oude Kerk Zoetermeer

Lunchpauzeconcerten
Elke woensdag 12.45-13.15 uur

- 1 nov Fernando Cordas – gitaar
- 8 nov Pauline Schenkelaars – blokfluit en Ronald de Jong – klavecimbel
- 15 nov Josje Goudswaard – piano en Camilla van der Kooij – viool
- 22 nov Hanne Steffers – cello en Sebastiaan van den Berg – cello
- 29 nov Ronald de Jong – Sinterklaasconcert

W www.concertenzoetermeer.nl

► **11 november:**
Inloopconcert Oude Kerk
Het jonge Reflets Trio met Alice Allegri Rodríguez (dwarsfluit), Blanca Sánchez Salvador (altviool) en Sari van Brug (harp) voert werken uit van Théodore Dubois, Claude Debussy en Harald Genzmer.
15.00 uur; toegang gratis
collecte bij de uitgang
programma en musici ook op W www.concertenzoetermeer.nl

► **25 november:**
Orgelconcert Oude Kerk
Sietze de Vries, bekend om zijn fameuze improvisatiekunst, speelt werken van J.S. Bach, G. Muffat en improvisaties.
15.00 uur, Oude Kerk; € 10, 65+ en donateurs € 7, t/m 17 jaar gratis
W www.concertenzoetermeer.nl

► **4 november: Rijnlands Symfonie Orkest en 500 jaar Reformatie**
Met werken van Verhulst, Voormolen en de Reformatiesymfonie van Mendelssohn.
20.15 uur, Oosterkerk; € 15, 65+ € 12,50, t/m 18 jaar € 5

4 NOVEMBER

Monteverdi en Reformatie

Op zaterdag 4 november komt het Leidse William Byrd Vocaal Ensemble, dat zich mag verheugen in een trouwe schare fans in Zoetermeer, in de Oude Kerk met een boeiend concert onder de titel 'Sola Musica. Monteverdi en de muziek van de Reformatie'. Het is 450 jaar geleden dat de grote componist Monteverdi werd geboren en 500 jaar geleden

dat de Reformatie werd ingezet door Maarten Luther. Het WBVE onder leiding van Nico van der Meel speelt hier op in met een boeiend programma waarin beide hoogtepunten met elkaar worden verbonden. Verschillende composities van Monteverdi worden ten gehore gebracht. Zijn invloed op de lutherse kerkmuziek wordt duidelijk in gekozen stukken van Schein en Schütz en van de minder bekende componist Johann Rosenmüller.

20.15 uur, Oude Kerk € 12,50 (voorverkoop) W www.williambyrd.nl

11 NOVEMBER

Anaviem en Rejoice zingen voor Stichting Heppie

Een najaarsconcert op zaterdag 11 november waarin twee bekende Zoetermeerse koren samenwerken ten bate van een goed doel. Het programma is een gevarieerde samenstelling van liederen uit het repertoire van interkerkelijk koor Rejoice onder leiding van Tessa Maalcke en van het volwassenenkoor Anaviem ('druiventros') onder leiding van Dorine Maalcke met begeleidend combo. De opbrengst van de collecte na afloop van dit concert gaat naar de Stichting Heppie, in 2017 het diaconale project van de Pelgrimskerk, De Oase en De Regenboog. Heppie zet zich in voor het verbe-

teren van het welzijn van kinderen (met soms heftige geestelijke littekens) die noodgedwongen niet thuis kunnen opgroeien, en zorgt voor een kindvriendelijk leefklimaat met activiteiten en evenementen die passen bij hun leeftijd.

20.00 uur, De Regenboog; toegang gratis, collecte voor Stichting Heppie
W www.rejoicezoetermeer.nl
F [facebook.com/anaviem](https://www.facebook.com/anaviem)

25 NOVEMBER

The Young Messiah

Op zaterdag 25 november zal in de Oosterkerk weer een uitvoering worden gegeven van Tom Parkers wereldberoemde bewerking van Händels meesterwerk. In samenwerking met The Choir Company zal door een groot projectkoor The Young Messiah worden gezongen, samen met solisten en instrumentalisten.

19.30 uur, Oosterkerk; € 22
kaartverkoop bij Ichthusboekhandel
De Goede Herder in de Dorpsstraat
of via W www.events4christ.nl

KERK MUZIEK

Duurzame kerkmuziek?

Zijn kerkmusici ook duurzaam bezig? Houden zij wel voldoende rekening met het milieu als zij tijdens koude winters repeteren in een grote kerk? En hoe zit het met de hoeveelheid bladmuziek die de kerkmusicus gebruikt? Is dat wel duurzaam? Vragen te over.

Sjaal om

Ook ik studeer geregeld in een kerkgebouw. In de winter zit ik er warm aangekleed (dikke trui, warme sokken, sjaal om) achter het orgel. De temperatuur in de

kerkruimte ligt dan rond de 15 graden. De kerkzaal verwarmen voor studeren alleen doe je natuurlijk niet! Aan hun uitdossing stellen kerkmusici overigens geen buitensporige eisen. Een donker (zwart) pak voor de kerkmusicus of een stevige broek en een warme trui voor de organist (die in veel gevallen toch niet zichtbaar is) is genoeg. Concertkleding is gewoonlijk niet aan modegrillen onderhevig. Dus doe je al snel vijf tot tien jaar met een eenvoudig donker pak.

Vele jaren oud

De muziekinstrumenten die wij bespelen zijn vaak al vele jaren oud. Sommige zijn zelfs al enkele eeuwen geleden gebouwd en worden nog steeds gebruikt. Mankementen worden verholpen en slechts sporadisch vindt er groot onderhoud of vervanging van een instrument

plaats. Dit laatste gebeurt alleen als het echt niet anders kan.

Losbladig

En vergeet de bladmuziek niet. Muziekboeken worden zo lang mogelijk gebruikt. Een enkele losse bladzijde in een bundel met orgelkorallen van Bach is zeker geen reden om een nieuwe bundel aan te schaffen. Soms staan er zelfs muziekbundels op de lesse naar die in de loop der tijd geheel losbladig zijn geworden. Deze muziekbundels worden enorm gekoesterd. Want daar staan natuurlijk wel je eigen aantekeningen met betrekking tot de muziek in. Kortom, kerkmusici zijn heel duurzaam bezig. Wordt het niet eens tijd dat er een kerkmusicus op nummer 1 komt te staan in de duurzame Top 100?!

• Arie Vooijs
Illustratie: Theo Poot

LEESROOSTER

Elke dag de Bijbel open

Deze korte lezingen worden bij het middaggebed in Taizé gelezen. Ze kunnen gedurende de dag overwogen worden. De verwijzing geeft de herkomst van de tekst aan. Soms betreft het een verwijzing naar een uitgebreider bijbelgedeelte, voor hen die het tekstverband willen leren kennen.

WO 1 NOVEMBER - (Mt 5:1-12) ALLERHEILIGEN

Jezus zegt: Gelukkig wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien. Gelukkig de vreedstichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.

DO 2 NOVEMBER - (W 3:1-9)

De zielen van de rechtvaardigen zijn in Gods hand, geen marteling kan hun deren.

VR 3 NOVEMBER - (Jak 2:1-5)

Heeft God niet juist hen die naar wereldse maatstaven arm zijn, uitgekozen om rijk te zijn door het geloof en deel te krijgen aan het koninkrijk dat hij heeft beloofd aan wie hem liefhebben?

ZA 4 NOVEMBER - (Rom 12:1-13)

Paulus schreef: U moet uzelf niet aanpassen aan deze wereld, maar veranderen door uw gezindheid te vernieuwen, om zo te ontdekken wat God van u wil en wat goed is.

ZON 5 NOVEMBER - (Mt 23:1-12)

Jezus zegt: De belangrijkste onder jullie zal jullie dienaar zijn.

MA 6 NOVEMBER - (Js 43:18-21)

De Heer zegt: Ik schep water in de woestijn, mijn volk laat ik drinken. Het volk dat ik mij gevormd heb, zal mijn lof verkondigen.

DI 7 NOVEMBER - (1 Pe 3:13-17)

Petrus schreef: Als u zou lijden omwille van de gerechtigheid, dan bent u toch gelukkig te prijzen. Laat u door niets in verwarring brengen; erken Christus als Heer en eer hem met heel uw hart.

WO 8 NOVEMBER - (1 Pe 1:22-25)

Petrus schreef: Nu u gehoorzaam bent aan de waarheid, is uw hart gelouterd en kunt u oprecht van uw broeders en zusters houden; heb elkaar dan ook onvoorwaardelijk lief, met een zuiver hart.

DO 9 NOVEMBER - (1 Joh 2:12-17)

De wereld gaat voorbij, maar wie Gods wil doet blijft tot in eeuwigheid.

VR 10 NOVEMBER - (Lc 19:1-10)

Jezus zegt: De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was.

ZA 11 NOVEMBER - (Ez 3:10-11)

God zei tot Ezechiël: Mensenkind, onthoud alles wat ik je zal zeggen, luister er aandachtig naar. Ga naar je landgenoten om te profeteren.

ZON 12 NOVEMBER - (Mt 25:1-13)

Jezus zegt: Wees waakzaam, want je kent dag noch uur.

MA 13 NOVEMBER - (Js 43:1-4a)

De Heer zegt: Jij bent kostbaar in mijn ogen, waardevol, en ik houd veel van je.

DI 14 NOVEMBER - (Ps 119:145-152)

Nog voor het morgenlicht roep ik om hulp, in uw woord stel ik mijn hoop, Heer. In de uren van de nacht houd ik mijn ogen geopend en overdenk ik uw woord.

WO 15 NOVEMBER - (1 Joh 2:3-6)

In wie zich aan Gods woord houdt, is zijn liefde ten volle werkelijkheid geworden.

DO 16 NOVEMBER - (Mt 6:1-6)

Jezus zegt: Als je aalmoezen geeft, laat dan je linkerhand niet weten wat je rechterhand doet. Zo blijft je aalmoes in het verborgene, en jullie Vader, die in het verborgene ziet, zal je ervoor belonen.

VR 17 NOVEMBER - (Kol 2:9-15)

Toen u gedoopt werd bent u met Christus begraven, en met hem bent u ook tot leven gewekt, omdat u gelooft in de kracht van God die hem uit de dood heeft opgewekt.

ZA 18 NOVEMBER - (Joh 6:22-29)

Jezus zegt: U moet geen moeite doen voor voedsel dat vergaat, maar voor voedsel dat niet vergaat en eeuwig leven geeft.

ZON 19 NOVEMBER - (Mt 25:14-30)

In een gelijkenis zei de heer tegen zijn dienaar: Voortreffelijk, je bent een goede en betrouwbare dienaar. Omdat je betrouwbaar bent gebleken in het kleine, zal ik je over veel meer aanstellen. Wees welkom bij het feestmaal van je heer.

MA 20 NOVEMBER - (Js 40:29-31)

Wie hoopt op de Heer krijgt nieuwe kracht: hij loopt, maar wordt niet moe, hij rent, maar raakt niet uitgeput.

DI 21 NOVEMBER - (Mc 1:1-8)

Johannes de Doper verkondigde: Ik heb jullie gedoopt met water, maar hij die na mij komt, zal jullie dopen met de heilige Geest.

WO 22 NOVEMBER - (Da 7:9-14)

Daniël zei: In mijn visioenen zag ik iemand die eruitzag als een mens. Alle volken, welke taal zij ook spraken, dienden hem. Zijn heerschappij was een eeuwige heerschappij die nooit te gronde zou gaan.

DO 23 NOVEMBER - (Ps 72)

Moge in de dagen van de Messias de rechtvaardige bloeien, de vrede wereldwijd zijn tot de maan niet meer bestaat. Hij zal bevrijden wie arm is en om hulp roept, wie zwak is en geen helper heeft.

VR 24 NOVEMBER - (1 Kor 2:1-9)

Paulus schreef: Toen ik kwam om u het geheim van God te verkondigen, beschikte ik niet over uitzonderlijke welsprekendheid of wijsheid. Ik had besloten u geen andere kennis te brengen dan die over Jezus Christus – de gekruisigde.

ZA 25 NOVEMBER - (Js 40:1-5)

Jesaja zei: Baan voor de Heer een weg door de woestijn, effen in de wildernis een pad voor onze God.

ZON 26 NOVEMBER - (Mt 25:31-40)

Jezus zegt: Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor mij gedaan.

MA 27 NOVEMBER - (Hos 14:2-9)

Dit zegt de Heer: Ik genees mijn volk van zijn ontrouw, mijn hart gaat naar hen uit.

DI 28 NOVEMBER - (1 Tim 4:7-16)

Paulus schreef: Oefen jezelf in een vroom leven, omdat het een belofte inhoudt voor dit leven en het leven dat komen zal.

WO 29 NOVEMBER - (Jak 5:7-11)

Jakobus schreef: Denk aan de profeten die in de naam van de Heer spraken: neem een voorbeeld aan hun geduldige lijden. Degenen die standhielden prijzen we gelukkig!

DO 30 NOVEMBER - (Rom 10:11-13)

Paulus schreef: Er is geen onderscheid tussen mensen, want ze hebben allen dezelfde Heer. Hij geeft zijn rijke gaven aan allen die hem aanroepen.

VR 1 DECEMBER - (Sir 4:1-10)

Bevrijd wie onrecht werd gedaan van zijn belager. Dan zul je als een zoon van de Allerhoogste zijn, hij zal van je houden, meer dan je moeder.

ZA 2 DECEMBER - (Heb 10:1-18)

Zo spreekt de Heer: In hun hart zal ik mijn wetten leggen, in hun verstand zal ik ze neerschrijven. Aan hun zonden en hun wetteloosheid zal ik niet meer denken.

STICHTING SCHIK

Dienen en delen in Kenia

INTERVIEW • 'De enige manier om mensen te dienen is de ander te zien als mens', zegt ds. Evert van den Ham. Hij reist enkele malen per jaar naar Kenia voor SCHIK, de Stichting Christelijke Hulp in Kenia, waar hij voorzitter en medeoprichter van is. 'De mensen zijn het grootste kapitaal.'

'Die houding betekent dat je de Kenianen volgt, dat je geen besluit neemt zonder hen, dat je hen helpt te groeien in het nemen van verantwoordelijkheid. Die houding is noodzakelijk om zinvol bezig te zijn.' Van den Ham woonde en werkte meer dan tien jaar als zendingspredikant in Eldoret, waar hij over een uitgebreid netwerk beschikt.

Praktische projecten

Doelstelling van SCHIK is een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van mensen, zodat zij in een eigen bestaan kunnen voorzien. SCHIK doet dat door praktische projecten op te zetten om de armoede te bestrijden. Dat resulteert in een loonbedrijf waar alleen Kenianen werken en dat geleid wordt door een Keniaanse vrouw, een oogziekenhuis, een plattelandsziekenhuis, de opvang van straatjongens en bijdragen aan noodhulp.

Steeds weer nieuwe kansen

Behalve van dienen is er ook sprake van delen. 'Bij de Kenianen heb ik de waarde van gastvrijheid gezien', zegt ds. Van den Ham. 'Het gaat niet om wat je

doet, maar wie je bent.' Hij heeft een andere manier van omgaan met elkaar leren kennen. 'Privacy is onbekend onder Kenianen, zij bespreken alles met elkaar.' Ook leven de mensen in Kenia vanuit een balansmodel. 'Iedereen heeft zijn goede en zijn kwade kanten. Daarbij is het belangrijk dat de goede kant opweegt tegen de kwade kant. Mensen krijgen steeds weer nieuwe kansen. De collectiviteit maakt dat mensen die erboven uitsteken, alles delen met de schil van mensen om hen heen. De hele gemeenschap deelt erin mee als het iemand goed gaat.'

'De hele gemeenschap deelt erin mee als het iemand goed gaat'

Diaconale groepsreis

Eén keer per jaar kunnen er mensen mee met een diaconale groepsreis naar Kenia. Ook van hen wordt een dienende houding gevraagd: de ander zien als gelijkwaardig mens, een ontmoeting waarin je beiden wat te delen hebt. Arianne Riedijk en Annemieke op 't Hoff zijn twee verpleegkundigen die Kenia begin dit jaar hebben bezocht. Helaas konden wij ze niet interviewen. Allebei waren ze zeer enthousiast over hun ervaringen en ontmoetingen.

Interesse om een SCHIK-reis mee te maken? E ds@vandenhham.mobi
W www.hulpinkenia.nl

Aafke Halma
Foto's: Arianne Riedijk

OPROEP

Handje-bij voor de Kerst Inn

Dit jaar wordt het menens. We hebben echt wat nieuwe handen nodig voor de Kerst Inn. De jouwe en de uwe? Een min of meer vaste ploeg vrijwilligers namens de H. Nicolaasparochie en de Protestantse Gemeente Zoetermeer zoekt vier nieuwe mensen om mee te helpen met de Kerst Inn op Eerste Kerstdag met zo'n 80 tot 100 bezoekers. Ontmoeting staat voorop, er is muziek, een spelletje, samen zingen, een kerstverhaal en een lekker kerstbuffet.

U kunt voltijd intekenen van 15.00 tot 22.00 uur, maar parttime helpers voor twee of drie uur zijn minstens zo welkom. Opgeven via T 06-195 711 28
E vermeulenhanneke@hotmail.com
F www.facebook.com/Kerst-Inn-Zoetermeer-336636736782005

De Kerst Inn kost ook geld. Giften zijn daarom welkom op: NL78 INGB 0009 6958 03 t.n.v. Par H Nicolaas vicariaat Tabor o.v.v. Kerst Inn.

OPROEP

Hospice Zoetermeer zoekt vrijwilligers

Stichting Hospice Groep Zoetermeer beheert sinds 2001 een Bijna Thuis Huis, dat een huiselijke omgeving biedt aan drie terminaal zieke mensen, om in alle rust, veiligheid, geborgenheid en waardigheid het laatste stukje van hun leven te kunnen volbrengen. We zoeken dringend enthousiaste mensen die zich belangeloos willen inzetten. Van ons krijgt u theoretische en praktische instructie, zodat u voorbereid bent op het werk in het Hospice.

Meld u aan voor een kennismakingsgesprek bij Manon van Wieren of Yvonne de Ridder. T 347 89 27
E bijna.thuis.huis.zoetermeer@hetnet.nl

Winterfair

Breiclub Oosterkerk

4 NOVEMBER 2017
10.00 - 15.00 UUR
OOSTERKERK - OOSTERHEEMPLEIN 320
GOEDE DOEL:
PERRON 61 & ST. SCHIK

UITGELEZEN

Wachten op God

Theoloog en mystiekenner Kick Bras presenteert en becommentarieert op toegankelijke én persoonlijke wijze de rijkdom van ons religieuze en culturele erfgoed. In dit rijk geïllustreerde boek neemt hij zijn lezers mee op een pelgrimsreis langs teksten en kunstvoorwerpen uit allerlei tijden en landen en de joods-christelijke tradities. De weg voert van Hadewych tot Bonhoeffer, van Giotto tot Rothko. Poëzie, preken en gebeden worden verbonden met schilderijen, beelden en gebouwen. Verrassend is dat kunstenaars van naam als Jawlensky, Dali en Barnett Newman – al dan niet bedoeld – mystieke werken maakten.

Bras leidt je in in de belangrijkste thema's van de christelijke mystiek: de mystieke ervaring, gods- en mensbeelden, de mystieke weg met metaforen en beelden uit verschillende tradities. Vooral in de laatste hoofdstukken over de doorwerking voor onze tijd wordt duidelijk dat mystiek – de verborgen omgang met God – niet iets zweverigs is en alleen voor de binnenkamer. 'Die doorwerking blijkt uit het profetisch elan waarmee machthebbers worden aangesproken, uit de barmhartige inzet voor mensen in de marge en de volhardende inzet voor vrede en gerechtigheid. Zo gaan mystiek en ethiek hand in hand.'

Kick Bras, Oog in oog. Christelijke mystiek in woord en beeld, Vught: Skandalon, 2017, 222 blz., € 27,50

In een indrukwekkende epiloog pleit Bras, met een verwijzing naar Bonhoeffer, voor het wachten op God, een oefening in ontvankelijkheid. Dit boek is een must voor wie wil kennismaken met mystiek en ook voor wie er al wat in thuis is. Niet om in één adem uit te lezen, maar om te kijken, te lezen en bij herhaling te overdenken, alleen of in een groep. Oog in oog is een waardevol decembergeschenk voor een ander of jezelf.

Joke Westerhof